

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2021 m. rugsėjo 23 d.

ES parama reformoms Ukrainoje nėra veiksminga mažinant aukšto lygio korupciją

Europos Audito Rūmų paskelbtoje specialioje ataskaitoje teigiama, kad, nepaisant ES veiksmų, aukšto lygio korupcija ir valstybės užvaldymas Ukrainoje yra vis dar plačiai paplitę reiškiniai. ES siekė spręsti korupcijos Ukrainoje klausimą nustatydama jį kaip kompleksinį prioritetą – ji nukreipė lėšas ir pastangas į įvairius sektorius – nuo konkurencijos aplinkos iki teismų ir pilietinės visuomenės. Tačiau, auditorių teigimu, suteikta parama ir nustatytos priemonės nedavė lauktų rezultatų.

Jau daugiau kaip 20 metų ES remia Ukrainos reformų programą. Korupcijos, kuri yra viena pagrindinių šalies vystymosi kliūčių ir neatitinka ES vertybių, mažinimas yra neatsiejama to dalis. Aukšto lygio korupcija ir valstybės užvaldymas Ukrainoje labai įsigalėję. Tai trukdo ne tik konkurencijai ir augimui, bet ir demokratiniam procesui. Dėl korupcijos kasmet prarandamos dešimtys milijardų eurų. Europos Komisija, Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) ir ES patariamoji misija bandė spręsti šį klausimą ir parėmė kelias reformas, kuriomis siekiama stiprinti teisinę valstybę ir kovoti su korupcija Ukrainoje.

ES jau seniai žino apie oligarchų, aukšto lygio pareigūnų, politikų, teismų sistemos ir valstybės valdomų įmonių ryšius. Tačiau, anot auditorių, ji nesukūrė realios strategijos aukšto lygio korupcijos problemai spręsti. Pavyzdžiui, neteisėtų finansinių srautų, įskaitant pinigų plovimą, problema sprendžiama labai vangiai. Vis dėlto ES rėmė daug Ukrainoje vykdomų kovos su korupcija reformų ir veiksmų. Dauguma atvejų paramos lygis priklauso nuo to, kiek įvykdyta sąlygų. Tačiau Komisija tokius reikalavimus dažnai aiškina per laisvai, todėl jie būna įvertinti pernelyg teigiamai. Kaip pavyzdį auditoriai nurodo bevizį režimą. Šio režimo veikimas nebuvo persvarstytas, nors dvi iš trijų ES paramos sąlygų nebuvo įvykdytos.

„Nepaisant įvairios paramos, kurią ES siūlė Ukrainai, oligarchai ir asmeniniai interesai toliau kenkia teisinės valstybės principui Ukrainoje ir kelia grėsmę šalies vystymuisi, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Juhanas Partsas. – Kad galėtų išspręsti oligarchų galios

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

problema ir pažaboti valstybės užvaldymą, Ukraina turi sukurti kryptingą ir efektyvią strategiją. ES gali atlikti daug svarbesnį vaidmenį nei iki šiol.“

ES pagalbos vietoje rezultatai buvo riboti. Teikiant paramą kovai su antikonkurencinėmis struktūromis ir elgesiu daugiausia dėmesio skirta įmonių valdymui ir Ukrainos teisės aktų derinimui su ES normomis. Išskyrus dotacijas nepriklausomiems žiniasklaidos šaltiniams ir aktyvistams, ES parama nebuvo sutelkta į aukšto lygio korupcijos schemų, kuriose dalyvauja valstybinės įmonės, nustatymą. Tačiau, kadangi itin daug Ukrainos bendrovių yra korumpuotos monopolijos arba oligopolijos, auditoriai tvirtina, kad ES turėjo imtis daugiau tiesioginių veiksmų, kad pašalintų laisvos ir sąžiningos konkurencijos kliūtis.

ES parama teismų reformai taip pat nedavė pakankamų rezultatų. Vis dėlto vykdant ES projektus ir teikiant gebėjimų stiprinimo pagalbą padėta parengti naujos redakcijos Ukrainos Konstituciją ir nemažai įstatymų. Be to, auditoriai pripažįsta, kad buvo prisidėta ir prie naujojo Aukščiausiojo Teismo steigimo. Tačiau šiems laimėjimams nuolat kyla pavojus – daug kartų bandyta apeiti įstatymus ir žlugdyti reformas. Dėl to atsirado didelių kliūčių, kurių ES priemonėmis nepavyko sumažinti.

Kovos su korupcija agentūroms, kurias ES padėjo įsteigti, taip pat vis dar sunku pasiekti apčiuopiamų rezultatų. Visa aukšto lygio korupcijos bylų tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ir nagrinėjimo sistema yra labai pažeidžiama. Nors Aukštasis kovos su korupcija teismas pradėjo duoti daug žadančių rezultatų, nuolat abejojama jo veiksmingumu, nepriklausomumu ir tvarumu. Kitas pavyzdys – Nacionalinis kovos su korupcija biuras. Nors ES politine parama padėta užtikrinti, kad Nacionalinis kovos su korupcija biuras veiktų ir būtų nepriklausomas, jam nuolat kyla grėsmė, o nuosprendžiai priklauso nuo tokių veiksnių kaip prokurorai ir teismo ekspertizė. Auditoriai įspėja, kad, jeigu viena grandis yra silpna, visa grandinė negali tinkamai veikti.

Bendra informacija

Ukraina yra ES Rytų partnerystės šalis, besinaudojanti Europos kaimynystės priemone, kurios sąlyga – laikytis teisinės valstybės principo. Nuo 2014 m. Europos Komisija iš viso įsipareigojo skirti maždaug 5,6 milijardo eurų makrofinansinės paramos programoms ir 2,2 milijardo eurų paramos programoms. Komisija taip pat suteikė 4,4 milijardo eurų Europos investicijų banko paskolų garantijų. ES yra didžiausia paramos Ukrainai teikėja.

Specialioji ataskaita Nr. 23/2021 „Aukšto lygio korupcijos Ukrainoje mažinimas: nepaisant keleto ES iniciatyvų, rezultatai vis dar nepakankami“ paskelbta 23 ES kalbomis Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Vėliau šiais metais Audito Rūmai paskelbs ataskaitą dėl ES paramos [teisinės valstybės principams Vakarų Balkanuose](#).

Audito Rūmai savo specialiąsias ataskaitas pristato Europos Parlamentui ir ES Tarybai, taip pat kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės sektoriaus suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dauguma ataskaitose pateiktų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos.

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba, press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois, vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti, claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547